

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 28Co/34/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2122206241
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Duman
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2026:2122206241.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov – predsedu: JUDr. Peter Duman a členiek: Mgr. Lucia Mizerová a JUDr. Erika Tischlerová, v spore žalobcu: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, D. E. XX/XX, F., proti žalovanému: G. A., nar. XX.XX.XXXX, F. XX, H., zast.: kaduc & partneri s.r.o., IČO: 50 290 762, Trojičné námestie 4, Trnava, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 02.10.2024 č. k. 17C/48/2022-171, takto

rozhodol:

- I. Napadnutý rozsudok sa potvrdzuje.
- II. Žalovanému sa priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu 100 % trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu (výrok I) a rozhodol, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok II).

2. Súd prvej inštancie zistil skutkový stav takto:

3. Žalobca - I. občianskeho združenia Slovenský zväz posunkujúcich, sa žalobou domáha verejného ospravedlnenia a finančného odškodnenia vo výške 30 000 € ako náhrady za ujmu mu spôsobenú žalovaným, ktorý bol v tom čase I. J., za jeho vyhlásenie zo 14.10.2020 prednesené na tlačovej besede vlády vysielanej naživo v celoštátnej televízii: „Poviem takto, k tým pôvodným štyrom tlmočníkom, nebudem sa vyjadrovať k tým ľuďom, ale jeden človek ich manažoval. A bolo to aj zverejnené na sociálnych sieťach. Výkaz za to tlmočenie, po prvé tam nebola... bolo v nejakom vákuu medzi ministerstvom vnútra a úradom vlády. Podľa toho, čo som sa dozvedel, ten pán si účtoval za jednu takú tlačovú konferenciu, že 5 hodín tlmočenia. Jedenkrát si účtoval 30 eur, inokedy 50, inokedy 60 eur na hodinu, a to asi uznáte, že nie je s kostolným poriadkom. Takže, keď sa niekto nevie spratať do kože a potom ohovára kade-tade, tak Úrad vlády zabezpečil iných tlmočníkov.“ Uvedené vyhlásenie žalovaného vníma ako neoprávnený zásah do jeho práva na ochranu osobnosti, v dôsledku ktorého bola v značnej miere znížená jeho dôveryhodnosť a vážnosť v spoločnosti. Ide o nepravdivé skutkové tvrdenie v neprimeranej miere zasahujúce do osobnostných práv žalobcu.

4. Súd prvej inštancie právne posúdil zistený skutkový stav podľa čl. 13 ods. 4, čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1, čl. 26 ods. 1, 2 a 4 Ústavy SR, čl. 10 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 11, § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), takto:

5. Základným predpokladom vyodenia zodpovednosti za ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 OZ je preukázanie existencie neoprávneného zásahu, resp. protiprávneho charakteru tohto zásahu. Vykonaním testu proporcionality a po zodpovedaní na jednotlivé otázky okolností namietaného prejavu žalovaného v konkrétnom súdenom prípade, právo žalovaného na slobodu prejavu prevážilo nad právom žalobcu na ochranu osobnosti. Výroky napádané žalobcom nepredstavovali ani difamujúce skutkové tvrdenia, či neprípustné hodnotiace úsudky, nemali tak

potenciál zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu. Na vyvodenie zodpovednosti za namietaný zásah do osobnosti fyzickej osoby tak chýba: neoprávnený (protiprávny) charakter tohto prejavu žalovaného a spôsobilosť zásahu vyvolať ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnostných práv chránených ustanovením § 11 OZ. Ak teda chýbajú oba predpoklady na vyvodenie zodpovednosti, je zrejmé, že nemôže existovať ani príčinná súvislosť medzi nimi. Pri zodpovední otázky „kedy“ pri uplatňovaní testu proporcionality súd odkázal na negatívne články o osobe žalobcu vyskytujúce sa pred napádaným výrokom žalovaného, z čoho vyplýva, že chyba aj príčinná súvislosť medzi vyjadreniami žalovaného a tvrdeným znížením cti a dôstojnosti žalobcu v spoločnosti. Vyjadrenie žalovaného nie je neprimeranou kritikou žalobcu na dosiahnutie účelu kritiky, resp. na nastolenie diskusie o verejnej téme. Žalobca navyše žiadnu konkrétnu ujmu ani nepreukázal, vyjadrenia o existencii ujmy zostali iba v rovine nepreukázaných tvrdení. Súd preto žalobný návrh zamietol a nepriznal nemajetkovú ujmu (ak neexistuje neoprávnený zásah, tento logicky nemohol spôsobiť ujmu, a už vôbec nie ujmu závažnú). O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Pretože žalovaný mal vo veci plný úspech, vznikol mu nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

6. Včasným odvolaním sa žalobca domáhal zmeny napadnutého rozsudku tak, že odvolací súd podanej žalobe v celom rozsahu vyhovie. Namietol nesprávne právne posúdenie výroku ako hodnotiaceho úsudku a nesprávne posúdenie testu proporcionality. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že namietané výroky žalovaného sú hodnotiacimi úsudkami, pričom uviedol, že hodnotiaci úsudok žalovaného mal základ v pravdivom skutkovom dejí. Žalobca tento záver považuje za nesprávny, keďže napadnutý obsah výrokov žalovaného nesie znaky jednoznačných skutkových tvrdení, ktorých pravdivosť bola v čase prednesu sporného výroku žalovaného objektívne overiteľná a preukázateľne vyvrátená. Žalovaný vo verejnom prejave uviedol konkrétne vyjadrenia o konkrétnej výške odmien, ktoré si mal žalobca účtovať, pričom uvádzal konkrétne sumy a fakty. Takéto vyjadrenia nemožno považovať za hodnotiace úsudky, keďže nejde o subjektívny postoj žalovaného, ale o vedomú prezentáciu údajnej skutočnosti, ktorá sa dá jednoznačne overiť. Skutočnosť, že žalovaný sám navrhoval dokazovanie na overenie pravdivosti svojho výroku, potvrdzuje, že ide o skutkové tvrdenie. Dôrazne odmieta, že by si niekedy účtoval sumu inú ako vyplývajúcu z faktúry z 08.09.2020 a iné nevyplýva ani z vykonaného dokazovania. Konštatovanie súdu, že „žiadnen iný oficiálny doklad ako podklad k vyúčtovaniu tlmočníkov neexistuje a nebol predložený“, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a odporuje zistenému skutkovému stavu, čo sa premietlo do nesprávneho vyhodnotenia výroku žalovaného ako hodnotiaceho úsudku. Skutkové tvrdenia, ak sú nepravdivé, môžu zakladať zásah do osobnostných práv, najmä ak sú vyslovené spôsobom, ktorý poškodzuje dôveryhodnosť a vážnosť dotknutej osoby. V danom prípade ide o nepravdivé skutkové tvrdenie žalovaného, ktoré malo za cieľ znevážiť ho v očiach verejnosti, čo potvrdzujú aj ďalšie výroky žalovaného, ako „keď sa niekto nevie spratať do kože“ a „ohovára kade-tade“. Súd nesprávne posúdil aj test proporcionality, keď v rámci kritérií „kto, o kom, čo, kedy, kde a ako“ nesprávne vyhodnotil postavenie žalobcu, povahu výrokov žalovaného, ich obsah, čas, miesto a spôsob ich prednesu. Zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že v rámci realizovania svojho ústavného práva má politik zároveň právo uvádzať na verejnosti nepravdy o tretej osobe. Povinnosť znášať verejnú kontrolu a kritiku má tiež svoje hranice dané tým, že ani ako osoba relatívneho verejného záujmu žalobca nie je povinný strpieť klamstvá o svojej osobe prezentované na verejnosti, pričom nešlo len o bežnú kritiku, ktorú je povinný zniesť. Politická funkcia žalovaného nezakladá právo verejne šíriť klamstvá o tretej osobe. Negatívny dopad vyjadrení žalovaného na jeho povest' bol umocnený jeho vysokou autoritou. Súd zároveň bagatelizoval ujmu, ktorú v dôsledku negatívnej medializácie utrpel, a to napriek predloženým dôkazom o jej reálnych vplyvoch na profesionálny a osobný život žalobcu.

7. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaný navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. Nesúhlasí s odvolacími dôvodmi a argumentáciou žalobcu. Podľa žalobcu nemôže ísť o hodnotiaci úsudok, ak sa v konaní vykonávali dôkazy na preukázanie pravdivosti výroku, resp. pokiaľ sám žalovaný predkladal dôkazy na jeho potvrdenie. S touto argumentáciou žalovaný nesúhlasí, keďže aj v prípade hodnotiacich úsudkov treba preukázať, či existuje pravdivostný základ, ktorý viedol autora výroku k prijatiu určitého názoru. Žalovaný preukázal existenciu pravdivostného základu svojho hodnotiaceho úsudku prostredníctvom výsluchu svedka a prostredníctvom dokumentu obsahujúceho informácie o dodaných službách, z ktorého objektívne vyplynuli rôzne hodinové sadzby za tlmočenie do posunkového jazyka. Existenciu ani obsah dokumentu žalobca nepoprel a sám ho označil za pracovný návrh predložený v priebehu vzájomných rokovaní. Uvedené skutočnosti preukazujú, že objektívne existovali okolnosti, na základe ktorých si žalovaný utvoril a následne prezentoval názor obsiahnutý v napadnutom výroku. Podľa žalovaného sa súd riadne vysporiadal aj s existenciou faktúry z 08.09.2020 a správne uviedol, že k nej neexistoval žiadnen iný podklad okrem pracovného návrhu. Otázky, či bola

faktúra v čase vyslovenia výroku jediná alebo zaplatená, považuje žalovaný za irelevantné. Tvrdenia a domnienky žalobcu o cieľnom očierňovaní žalovaný odmieta, keďže napadnutý výrok bol prednesený v reakcii na otázku novinára a z jeho obsahu nevyplýva difamačný ani arogantný charakter a žalovaný žalobcu ani len nemenoval. Pokiaľ ide o test proporcionality, žalobca síce namietal jeho nesprávne vykonanie, avšak neuviedol, v čom konkrétne vidí rozpor s ustálenou judikatúrou. Pri jednotlivých bodoch testu proporcionality uviedol len svoj nesúhlas s ich vyhodnotením. Žalovaný naopak považuje test proporcionality za správny a súladný s ustálenou rozhodovacou praxou, keďže súd vyčerpávajúco vyhodnotil každú čiastkovú otázku testu a svoje rozhodnutie riadne odôvodnil.

8. V odvolacej duplike žalovaný v plnom rozsahu odkázal na svoju argumentáciu obsiahnutú v doterajších písomných podaniach a ústnych prednesoch. Uviedol, že skutočnosti týkajúce sa samotnej fakturácie a jej zaplataenia nie sú významné, keďže predmetná faktúra je vyúčtovaním dodaných služieb za dlhšie časové obdobie, a teda za viacero zrealizovaných tlmočení, čo vyplýva aj zo samotného textu faktúry. Z doterajších tvrdení žalobcu a ním predložených dôkazov je zrejmé, že išlo o vyúčtovanie viacerých tlmočení za obdobie od marca 2020 minimálne do júla 2020. Žalovaný uviedol len to, že za jednotlivé tlmočenia vyúčtované faktúrou z 08.09.2020 žalobca prostredníctvom Slovenského zväzu posunkujúcich požadoval rôzne hodinové sadzby. Pracovný dokument, samozrejme, nebol spôsobilý na plnenie, avšak pre potreby tohto konania ide o dôkazný prostriedok, ktorý preukazuje rôznosť požadovaných odmien za jednotlivé tlmočenia, a teda aj pravdivostný základ výroku žalovaného. V prípade osobnostných žalôb sa uplatňuje objektívny princíp. Žalovaný preukázal existenciu skutočností legitimizujúcich žalobou napadnutý výrok, a že negatívna mienka o osobe žalobcu predchádzala žalobou napadnutému výroku.

9. Odvolací súd, viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj predchádzajúce konanie pred súdom prvej inštancie aj z hľadiska väd týkajúcich sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP) bez nariadenia pojednávania, pretože neboli splnené podmienky § 385 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

10. Odvolací súd konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozsudku a v celom rozsahu sa s ním stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP). Súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozsudku vysporiadal s podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie v rozsahu, v akom sú relevantné pre rozhodnutie. Odvolací súd pre poriadok len doplní ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a vysporiada sa aj s podstatnými tvrdeniami žalobcu uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP).

11. Svojou prvou odvolacou námietkou žalobca súdu prvej inštancie vyčíta nesprávne právne posúdenie sporného výroku žalovaného ako hodnotiaceho úsudku, pretože podľa názoru žalobcu žalovaný vyslovil overiteľné skutkové tvrdenia, ktoré nezodpovedajú skutočnosti, pretože žalobca nič iné, ako sumu vyplývajúcu z faktúry z 08.09.2020 neúčtoval.

12. Žaloby o ochranu osobnosti, ak je v nich komponent slobody prejavu, teda tak, ako je to v prejednávanej spore, majú už na všeobecných súdoch svoj ústavnoprávny charakter, keďže je to práve všeobecný súd, ktorý ako prvý zasiahne do slobody prejavu alebo ochrany osobnosti svojím rozhodnutím tým, že „dá prednosť“ jednému z práv na úkor druhého, resp. kde uprednostní pri strete týchto práv jedno z nich (t. j. zasiahne do hmotných ústavných práv). Pretože to odôvodňuje aj možnosť plnej ingerencie ústavného súdu do ich preskúmania (porov. II. ÚS 152/08, bod 27; II. ÚS 647/2014, bod 25; II. ÚS 439/2016, bod 9.12), všeobecné súdy musia vychádzať z príslušnej judikatúry ústavného súdu.

13. Odvolací súd preto hneď na úvod zdôrazňuje, že z ústavnoprávneho hľadiska sa presadzuje extenzívny prístup k ochrane slobody prejavu (II. ÚS 326/09, III. ÚS 385/2012). Tento prístup prirodzene a automaticky korešponduje s dlhodobou snahou ústavného súdu interpretovať obmedzenie slobody prejavu v demokratickej spoločnosti reštriktívne a ospravedlniť túto výnimku iba kvalifikovanými okolnosťami (I. ÚS 318/2023, bod 23).

14. Dôvodom obmedzenia slobody prejavu môže byť o. i. ochrana práv iných, teda aj základné právo na česť podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, resp. čl. 16 ods. 1 ústavy, konkretizované § 11 a OZ. Na úrovni zákona chráni teda ustanovenie § 11 a nasl. OZ osobnosť súkromných osôb pred neoprávnenými zásahmi zo strany iných súkromných osôb alebo štátu. Takýmto zásahom do osobnostných práv môže byť aj zverejnenie nepravdivých a poškodzujúcich údajov o určitej osobe. Teória a súdna prax preto rozlišuje medzi skutkovými tvrdeniami, u ktorých možno zisťovať ich pravdivosť, a hodnotovými súdmi. (II. ÚS 439/2016, bod 9.10).

15. Aj Európsky súd pre ľudské práva (ESĽP) pri posudzovaní limitov slobody prejavu starostlivo rozlišuje medzi faktami a hodnotiacimi úsudkami. Existenciu faktov možno preukázať, zatiaľ čo otázka pravdivosti hodnotiacich úsudkov nepripúšťa dôkazy (porov. K. v. Slovenská republika, č. 29032/95, rozsudok ESĽP z 12.07.2001). Aj keď hodnotiaci úsudok vzhľadom na svoj subjektívny charakter vylučuje dôkaz pravdy, musí vychádzať z dostatočného faktického základu (Jerusalem v. Rakúsko, č. 26958/95, rozsudok ESĽP z 27. 2. 2001). Z uvedeného vyplýva, že ak v konkrétnom prípade sú posudzované hodnotiace úsudky, tak je ochrana výrokov takéhoto charakteru z hľadiska slobody prejavu s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu intenzívnejšia ako v prípade uverejnenia faktov (skutkových tvrdení), ktoré sa môžu ukázať neskôr ako nepravdivé. Tento prístup ESĽP k posudzovaniu právnych sporov, ktorých predmetom je konflikt medzi slobodou prejavu a právom na ochranu súkromia, konštantne uplatňuje vo svojej judikatúre aj ústavný súd (porov. napr. II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, II. ÚS 340/09, IV. ÚS 362/09, IV. ÚS 302/2010, II. ÚS 439/2016).

16. Klasifikácia prejavu ako faktu alebo hodnotiaceho úsudku je vecou posúdenia príslušných orgánov, predovšetkým všeobecných súdov (porov. Prager and Oberschlick, č. 15974/90, rozsudok ESĽP z 26.04.1995, bod 36). Všeobecne aplikovateľné kritérium na klasifikáciu výrokov na fakty a hodnotiace úsudky neexistuje, avšak vo veci Andreescu proti Rumunsku (rozsudok ESĽP z 08.06.2010, body 94 až 96) ESĽP konštatoval, že svoju úlohu zohrávajú aj okolnosti, že pôvodca výroku neprezentuje určité skutočnosti ako istoty, ale vyjadruje len pochybnosti či podozrenie, a že jeho snahou je v dobrej viere informovať verejnosť o veci všeobecného záujmu (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 472/2012). Ústavný súd vo veci sp. zn. PL. ÚS 12/09 uviedol, že skutkové tvrdenia sú také vyjadrenia, ktoré možno podrobiť testu pravdivosti [obdobne Ústavný súd Českej republiky vo veci sp. zn. I. ÚS 453/03 alebo Spolkový ústavný súd Nemecka vo veci 1 BvR 23/94 z 13.04.1994 (BVerfGE 90, 241, 247)]. Hodnotiace úsudky sú potom všetky ostatné tvrdenia. (II. ÚS 439/2016)

17. Vyššie uvedené východiská pri rozlišovaní skutkových tvrdení od hodnotiacich úsudkov sa okrem judikatúry ústavného súdu prejavujú aj v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu. Podľa názoru najvyššieho súdu k porušeniu práva na česť, resp. dobrú povesť, môže dôjsť slovom, písmom, obrazom i akýmkoľvek iným konaním difamujúcej (zneuctujúcej, znevažujúcej, dehonestujúcej, diskreditačnej) povahy. Ak k takémuto porušeniu malo dôjsť slovom, treba pri skúmaní primeranosti konkrétneho výroku v prvom rade odlíšiť, či sa jedná o skutkové tvrdenie alebo hodnotiaci úsudok (kritiku), pretože podmienky kladené na prípustnosť každej z týchto kategórií sa líšia. Skutkové tvrdenie sa opiera o fakt, objektívne existujúcu realitu, ktorá je zistiteľná pomocou dokazovania, pravdivosť tvrdenia je teda overiteľná. V zásade platí, že oznámenie pravdivej informácie nezasahuje do práva na ochranu osobnosti, pokiaľ tento údaj nie je podaný tak, že skresľuje skutočnosť, či nie je natoľko intímny, že by odporoval právu na ochranu súkromia či ľudskej dôstojnosti. Z hľadiska pravdivosti skutkových tvrdení nie je nevyhnutné trvať na ich úplnej presnosti, ale je postačujúce, aby celkové vyznenie určitej informácie zodpovedalo pravde, teda stačí, aby pravdivá bola podstatná časť tvrdenia (oznámenia). Porušenie práva na česť, resp. dobrú povesť, môže byť spôsobené len takými skutkovými tvrdeniami, ktoré sú objektívne spôsobilé privodiť ujmu na cti, resp. dobrej povesti dotknutého subjektu, v očiach ostatných fyzických osôb, a teda pôsobiť difamačne. Či je určité tvrdenie difamujúce, treba posúdiť nielen podľa použitých výrazov a formulácií, ale podľa celkového dojmu s prihliadnutím ku všetkým súvislostiam a okolnostiam, za ktorých k tvrdeniu došlo. Na rozdiel od skutkového tvrdenia hodnotiaci úsudok vyjadruje subjektívny názor svojho autora, ktorý k danému faktu zaujíma určitý postoj tak, že ho hodnotí z hľadiska správnosti a prijateľnosti, a to na základe vlastných (subjektívnych) kritérií. Hodnotiaci úsudok nemožno akokoľvek dokazovať, je však potrebné skúmať, či sa zakladá na pravdivej informácii, či forma jeho verejnej prezentácie je primeraná a či zásah do osobnostných práv je nevyhnutným sprievodným javom kritiky, to znamená, či primárnym cieľom kritiky nie je hanobenie či zneuctenie danej osoby. (4Cdo/149/2009)

18. Podľa ústavného súdu tiež platí, že ak nie je možné skutkové tvrdenia oddeliť od hodnotiacich úsudkov, je potrebné na nich nazerať ako na hodnotiace úsudky, keďže tie poskytujú širšiu mieru ochrany slobody prejavu (II. ÚS 439/2016, bod 21.1).

19. Žalobca v žalobe označil ako zjavne neoprávnený zásah do svojho práva na ochranu osobnosti, v dôsledku ktorého bola v značnej miere znížená jeho dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti, toto vyhlásenie žalovaného: „Poviem takto, k tým pôvodným štyrom tlmočníkom, nebudem sa vyjadrovať k tým ľuďom, ale jeden človek ich manažoval. A bolo to aj zverejnené na sociálnych sieťach. Výkaz za to tlmočenie, po prvé tam nebola... bolo v nejakom vákuu medzi ministerstvom vnútra a úradom vlády. Podľa toho, čo som sa dozvedel, ten pán si účtoval za jednu takú tlačovú konferenciu, že 5 hodín tlmočenia. Jedenkrát si účtoval 30 €, inokedy 50, inokedy 60 € na hodinu, a to asi uznáte, že nie je s kostolným poriadkom. Takže, keď sa niekto nevie spratať do kože a potom ohovára kade-tade, tak Úrad vlády zabezpečil iných tlmočníkov.“ Vo svojom odvolaní však fakticky upriamuje pozornosť na časť štvrtej a časť piatej vety

sporného vyhlásenia, ktoré sa týkali hodinových sadzieb za tlmočenie, a túto časť sporného vyhlásenia požaduje prehodnotiť z hľadiska toho, či ide o skutkové tvrdenie alebo hodnotiaci úsudok.

20. Odvolací súd považuje predovšetkým za vhodné zdôrazniť, že hoci žalobca zásah do svojej osobnosti odôvodňoval znením celého sporného vyhlásenia žalovaného, ako bolo citované v predchádzajúcom bode, petitom svojej žaloby požadoval ospravedlnenie len za druhú časť štvrtej a prvú časť piatej vety vyhlásenia, ktoré vyzdvihol aj v odvolaní („ten pán si účtoval za jednu takú tlačovú konferenciu, že 5 hodín tlmočenia. Jedenkrát si účtoval 30 €, inokedy 50, inokedy 60 € na hodinu“) a za citovú ujmu spôsobenú práve týmto vyhlásením. Z toho je zjavné, že žalobca považuje za problematické práve tieto časti vyhlásenia žalovaného.

21. Možno súhlasiť so žalobcom v tom, že ním označená druhá časť štvrtej a prvá časť piatej vety sporného vyhlásenia nesú znaky skutkového tvrdenia, pretože sa týkajú overiteľného faktu, koľko si žalobca účtoval za tlmočenie. Je však zjavné, že v oboch prípadoch ide o časť vety, ktorú nemožno posudzovať oddelene od zvyšnej časti danej vety. Prvá časť štvrtej vety („podľa toho, čo som sa dozvedel“) oboznamuje poslucháča s tým, že to, čo bude nasledovať, predstavuje sprostredkovanú informáciu, teda niečo, čoho žalovaný nebol priamym účastníkom. Vzhľadom na použité bežné výrazové prostriedky nejde len o „kvetnatú frázu“. Keďže prvá časť piatej vety sa týka tej istej otázky (účtovania odmeny za tlmočenie), je tiež jasné, že úvod štvrtej vety sa vzťahuje aj na prvú časť piatej vety. Aj druhá časť piatej vety („nie je [v súlade] s kostolným poriadkom“) je úzko spätá s jej prvou časťou a tiež z druhej časťou štvrtej vety, pretože v nej žalovaný vyslovil svoj názor na tú istú otázku.

22. Nič na tom nemení ani procesná aktivita vyvinutá žalobcom až v odvolaní, čo sa týka jeho tvrdenia, že žalovaný mal slovami „podľa toho, čo som sa dozvedel“ len „navodiť dojem, že autor výroku niečo niekde o niekom počul, a myslí si, že to tak je“. Toto nové skutkové tvrdenie predstavuje prostriedok procesného útoku (§ 149 CSP), ktorý žalobca neuplatnil v konaní pred súdom prvej inštancie. Ide o tzv. novotu, ktorú možno v odvolacom konaní použiť len vtedy, ak sa týka procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, má sa ňou preukázať, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo ju odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP). Žalobca však v tejto súvislosti netvrdí ani jednu z vyššie uvedených podmienok, čo znamená, že nebolo možné postupovať podľa § 366 CSP, a odvolací súd preto nemohol na tento prostriedok procesného útoku v odvolacom konaní prihliadať. Pre poriadok ale možno dodať, že žalovaný už vo vyjadrení k žalobe tvrdil, že žalovaný sa na riešení kauzy týkajúcej sa omeškania s úhradami odmien jednotlivých tlmočníkov slovenského posunkového jazyka priamo neangážoval, problematiku ani spolu nekonzultovali. Keďže toto tvrdenie žalobca nepoprel, treba ho považovať za nesporné. Úvodné slová štvrtej vety preto nemožno považovať za „navodzujúce dojem“ iný, než z ich významu priamo vyplýva.

23. Takisto je už aj zo žalobcom tvrdeného (nesporného) obsahu celého vyhlásenia žalovaného na tlačovej besede 14.10.2020 zrejmé, že žalobcom vyzdvihnutú druhú časť štvrtej vety a prvú časť piatej vety nemožno posudzovať ako samostatné výroky, pretože im predchádzala iná časť vyhlásenia žalovaného, ktorá poslucháča uvádzala do problematiky, a nasledovala ich ďalšia časť vyhlásenia žalovaného, ktorá obsahovala už subjektívne hodnotenie zo strany žalovaného. Celé sporné vyhlásenie žalovaného malo teda svoj úvod a záver, ktoré sú logicky a funkčne neoddeliteľné od žalobcom zdôrazňovanej druhej časti štvrtej vety a prvej časti piatej vety.

24. Záver súdu prvej inštancie, že na žalobcom napádané vyhlásenie žalovaného treba nazerať ako na hodnotiaci úsudok, je tak v súlade s judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 439/2016, bod 21.1). Odvolací súd preto považuje takéto právne posúdenie za správne.

25. K posúdeniu sporného výroku ako skutkového tvrdenia nemožno dospieť ani na základe argumentácie žalobcu, že súd prvej inštancie viedol dokazovanie spôsobom, ktorý smeroval k preukázaniu pravdivosti predneseného výroku. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku dostatočne jasne vysvetlil, že aj hodnotiaci úsudok musí vychádzať z určitého skutkového základu (pozri bod 25 napadnutého rozsudku a odkaz na rozsudky ESLP vo veciach De Haes a Gijssels v. Belgicko a K. v. Slovensko). Následne toto východisko uplatnil pri posúdení sporného vyhlásenia, keď uviedol, že „pri zhodnotení výrokov ako hodnotiacich úsudkov súd neskúmal samotnú pravdivosť jednotlivých výrokov, ale to, či existuje faktický základ, oprávňujúci žalovaného vôbec otvárať tému s vyslovovaním akýchkoľvek podozrení ohľadne účtovania odmien tlmočníkov“ (bod 33 napadnutého rozsudku). Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v súlade s judikatúrou ESLP nepochybne na účely zistenia skutkového základu žalobcom namietaného vyhlásenia žalovaného. Spôsob vykonania dokazovania nie je ani v rozpore s právnymi závermi, na základe ktorých k nemu súd prvej inštancie pristúpil.

26. Pretože otázka pravdivosti skutkových tvrdení, ktoré sú obsiahnuté v druhej časti štvrtej vety a prvej časti piatej vety sporného vyhlásenia žalovaného, nemala byť predmetom dokazovania, nie

sú rozhodujúce ani výhrady, ktoré žalobca predniesol v odvolaní práve v tejto súvislosti. Nebolo preto podstatné, či si žalobca danú odmenu skutočne aj účtoval, ale postačovalo, aby žalovaného hodnotiace úsudky vychádzali z takého skutkového základu, ktorého pravdivosť nemusela vykazovať rovnakú mieru pravdepodobnosti, aká by sa vyžadovala v prípade skutkových tvrdení, pretože hodnotiace úsudky požívajú vyššiu mieru ochrany. Odvolací súd tu nepovažuje za potrebné opakovať obsah napadnutého rozsudku, ktorý sa s výsledkami dokazovania v tejto otázke a ich uplatnením na prejednávajúcu veci dostatočne zaoberal v bode 33. Jeho odôvodnenie je logické a koherentné, a odvolací súd naň odkazuje. Nespôsobilá spochybníť ich je aj odvolacia argumentácia žalobcu, ktorou bagatelizoval význam listiny s ručne písanými poznámkami o počte hodín a sadzbách tlmočenia, o ktorú sa súd prvej inštancie oprel (č. I. 167). Z hľadiska predmetu dokazovania totiž nebolo podstatné, že táto listina nie je pre strany záväzná, a teda v tomto zmysle nemá podľa žalobcu „právnú silu“. Dôležité bolo, že daná listina obsahuje rôzne hodinové sadzby za jednotlivé tlmočenia, ktoré zabezpečoval žalobca, čím preukazuje skutkový základ, z ktorého vychádzali hodnotiace úsudky žalovaného.

27. Vyššie opísané rozdiely medzi skutkovými tvrdeniami a hodnotiacimi úsudkami opodstatňujú menej prísne nazeranie aj na vyhlásenie žalovaného, že žalobca si „účtoval“ rozdielne hodinové sadzby. Aj v tomto rozsahu má dané vyhlásenie dostatočný skutkový základ, pretože listina s hodinovými sadzbami preukazuje, že v určitej fáze kontraktčného procesu existoval rozpis tlmočenia s navrhovanými hodinovými sadzbami. Ak sa takýto rozpis poskytnutých služieb dostane do sféry objednávateľa, je celkom pochopiteľné, že ho bude objednávateľ považovať za návrh na vyúčtovanie jemu zodpovedajúcej odmeny. Žalobca napokon aj v odvolaní vyslovene tvrdil, že išlo o návrh predložený v priebehu rokovania. Rozdiel vo výraze „účtoval“ alebo „navrhol účtovať“ je preto v danom kontexte z hľadiska hodnotiacich úsudkov žalovaného nepodstatný. Z rovnakého dôvodu to platí aj pre žalobcovu argumentáciu, že v skutočnosti „účtoval“ odmenu tlmočníkov len jedinou faktúrou z 08.09.2020, ktorá obsahovala jednotnú hodinovú sadzbu.

28. Možno doplniť, že ani keby sa druhá časť štvrtej vety a prvá časť piatej vety sporného vyhlásenia žalovaného považovali za oddeliteľné od hodnotiacich úsudkov, teda za skutkové tvrdenia, ktoré možno posudzovať osobitne, z predchádzajúcich odsekov je nepochybné, že výrok o „účtovaní“ nebol podaný tak, že by skresľoval skutočnosť, a zjavne ani nebol intímny. Zároveň keďže nie je nevyhnutné trvať ani na úplnej presnosti skutkových tvrdení, ale je postačujúce, aby celkové vyznenie určitej informácie zodpovedalo pravde, teda stačí, aby pravdivá bola podstatná časť tvrdenia, bolo by potrebné konštatovať, že daný výrok žalovaného o účtovaní v dostatočnej miere zodpovedá obsahu výpovede svedka B. a listinného dôkazu na č. I. 167. Platí to o to viac, ak aj sám žalobca tvrdil, že išlo o návrh (odvolací súd sa pýta, čoho iného, ak nie účtovania).

29. Nepresvedčivá je argumentácia žalobcu, že to, že žalovaný ho chcel vedome na verejnosti očierniť, mal súd prvej inštancie vyvodiť z výrokov žalovaného, ktorý sa o žalobcovi vyjadril aj takto: „... keď sa niekto nevie spratať do kože“ a „ohovára kade-tade“. Jediné, čo žalobca súdu prvej inštancie v tejto súvislosti relevantne tvrdí, je, že tieto slová by ako arogantné a urážlivé vnímal každý jednotlivец s výnimkou klamárov a ohováračov, medzi ktorých žalobca nepatrí. Frazologizmus „nevedieť sa spratať do kože“ má síce negatívny význam, ale celkom určite ho nemožno označiť za výraz s pejoratívnou konotáciou. Ide o slovné spojenie, ktoré charakterizuje správanie určitej osoby ako prekračujúce určité medze, neslušné, príliš emočné alebo sebavedomé, namyslené či agresívne. Odvolací súd preto súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, ktorý žalobca v odvolaní napáda, že takýto slovník „nie je expresívny, útočný a arogantný“ a že „cieľom žalovaného určite nebolo žalobcu osočovať, resp. označovať ho za nečestného človeka, ktorý sa mal týmto spôsobom na činnosti tlmočníkov obohatiť“ (bod 33 in fine napadnutého rozsudku). Navyše, z kontextu prednesených výrokov je zrejmé, že adresáta neoznačujú tzv. nálepkou charakterizujúcou osobnosť adresáta ako celok, teda zovšeobecňujúco ako napríklad chrapúň, bezočivec, nevychovanec, klamár. Možno tiež dodať, že o hodnotiaci úsudok ide zjavne aj v prípade výroku v poslednej vete sporného vyhlásenia „keď sa niekto nevie spratať do kože“. Žalovaný túto časť výroku vyslovil v nadväznosti na spôsob účtovania odmeny za tlmočenie, ku ktorému sa už odvolací súd vyjadril, a vysvetľoval ním rozhodnutie zabezpečiť iných tlmočníkov, čo sa aj nakoniec udialo (išlo o nespornú skutočnosť). Je teda dostatočne zrejmé, že aj táto časť výroku žalovaného mala dostatočný skutkový základ. Obdobne to platí aj pre výrok „ohovára kade-tade“, čo je zrejme nielen z prednesov žalobcu v prvoinštančnom konaní, že v mene tlmočníkov urobili štrajk pred Úradom vlády SR s cieľom okamžitého obnovenia tlmočenia do posunkového jazyka na tlačových besedách a urýchleného vyriešenie platby pre tlmočníkov, že v súvislosti s touto kauzou sa medzi nepočujúcimi začali šíriť názory, že on svojim konaním (zvolaním štrajku) zhoršil celú situáciu, že nebol schopný zmluvne vyriešiť otázku platieb za poskytnuté tlmočnicke služby a že okolo ním zvolaného štrajku tlmočníkov bolo veľa mediálnej publicity, ale aj z článkov, ktoré tvoria obsah spisu. Napokon sa žiada

uviesť, že názor žalobcu, že týmito výroky ho žalovaný „chcel očierniť“, nezohľadňuje takisto nespornú skutočnosť, že žalovaný tieto výroky nepredniesol na tlačovej besede iniciatívne, ale vyslovil ich až na priamu novinársku otázku k tejto kauze (ktorej medializáciu nepochybne umocnil štrajk zorganizovaný samotným žalobcom na verejnom priestranstve pred samotným úradom vlády).

30. Svojou druhou odvolacou námietkou žalobca napáda spôsob, akým súd prvej inštancie vykonal test proporcionality v prípade stretu práva na ochranu osobnosti a práva na slobodu prejavu.

31. Hneď na úvod treba odvolaniu vytknúť, že kým tento test nepovažuje za vykonaný v súlade s judikatúrou, konkretizáciu jednotlivých rozhodnutí, ktorým podľa žalobcu nezodpovedá, už opomína.

32. Čo sa týka zodpovedania otázok „kto?“, „čo?“, „kedy?“ a „kde?“, žalobca svoju polemiku o posudzovaní výrokov osôb pôsobiacich vo verejných funkciách, o osobe známej verejnosti, o následkoch, ktoré údajne spôsobilo sporné vyhlásenie žalovaného, a úvahe súdu prvej inštancie o privilegovanom postavení žalovaného, ktoré neutralizuje kritérium miesta vyslovenia sporného výroku, zakladá opäť na svojom názore, že rozhodujúca je pravdivosť skutkových tvrdení žalovaného. Odvolací súd už vyššie vysvetlil, že v danej veci nie sú jednotlivé skutkové tvrdenia oddeliteľné od hodnotiacich úsudkov, v dôsledku čoho treba vyhlásenia autora posudzovať len ako hodnotiace úsudky, ktorých pravdivosť ale nemožno preukazovať. Argumentácia žalobcu pravdivosťou tvrdení osoby vo verejnej funkcii, o osobe verejne známej, následkami nepravdivosti vyhlásenia autora vrátane jeho kritiky spôsobu vyhodnotenia kritéria miesta vyslovenia sporného vyhlásenia preto nie je v danej veci príliehavá a z hľadiska vecnej správnosti napadnutého rozsudku je irelevantná. To isté platí aj pre argumentáciu žalobcu, pokiaľ ide o zodpovedanie otázky „ako?“, pretože aj v tej žalobca vychádzal z toho, že výroky žalovaného nie sú hodnotiace úsudky.

33. Konečne nemôže obstať ani námietka žalobcu, že súd prvej inštancie arbitrárne bagatelizoval význam ujmy, ktorú utrpel. Súd prvej inštancie správne skonštatoval, že predpokladom na úspešné vyvodenie zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti fyzickej osoby je existencia neoprávneného (protiprávneho) zásahu a spôsobilosť zásahu vyvolať ujmu. Žalobca ale v rámci tejto svojej námietky len opakuje svoje tvrdenia o dopadoch negatívnej medializácie na svoj pracovný a osobný život, avšak neprednáša konkrétne výhrady voči skutkovým a právnym záverom súdu prvej inštancie, teda nezrejmuje, v čom je rozhodnutie arbitrárne. Súd prvej inštancie vyhodnotil vykonané dokazovanie a zistený skutkový stav podrobil právnemu posúdeniu, ktoré vykonal aj na základe bohatej judikatúry citovanej v napadnutom rozsudku. Vzhľadom na to, ako odvolací súd vyhodnotil odvolacie námietky žalobcu, je zrejmé, že žalobcovi sa nepodarilo vyvrátiť záver súdu prvej inštancie, že neboli splnené predpoklady na vznik zodpovednosti žalovaného za (akúkoľvek) nemajetkovú ujmu. Pokiaľ nedošlo k protiprávnemu zásahu, logicky nemožno sa ani venovať významu samotnej ujmy.

34. Na základe vyššie uvedených úvah možno uzavrieť, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Keďže sa nezistilo, že by bol naplnený ktorýkoľvek z odvolacích dôvodov (§ 365 CSP), odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny (výrok I).

35. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP vychádzajúc z toho, že nárok na náhradu trov konania, ktoré sa vydaním tohto rozsudku odvolacieho súdu končí (§ 262 ods. 1 CSP), má úspešná strana sporu, ktorou bol žalovaný. Odvolací súd mu z dôvodu jeho úspechu priznal podľa § 255 ods. 1 CSP voči žalobcovi nárok na náhradu všetkých trov odvolacieho konania (výrok II).

36. Senát odvolacieho súdu prijal toto rozhodnutie jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie za podmienok § 419 až § 423 CSP. Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozsudku na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní treba popri všeobecných náležitostiach podania (označenie súdu, ktorému je určené, spisovej značky a označenie veci, ktorej sa týka, označenie a podpis dovolateľa) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ktorý musí dovolanie a iné podania dovolateľa spísať, ibaže ide o prípady § 429 ods. 2 CSP.